

ULRICEHAMNS
KOMMUN

AVFALLSPLANERING 2006

Del 3 Avfallsplan Miljöbedömning

Slutligt förslag 2007-05-30 för utställning

**Antagen av kommunfullmäktige i Ulricehamn 2007-10-22,
§ 140**

Avfallsplanering 2006 redovisas i 4 delar.

Del 1. Avfallsplan. Handlingsprogram

Här redovisas ett framtidsscenario, övergripande mål och strategier samt detaljerat handlingsplan.

Del 2. Avfallsplan. Planeringsunderlag

Här redovisas planeringsförutsättningar såsom

- uppgifter om kommun och näringsliv,
  - statens syn på avfallsfrågor,
- nuläge, framtid och åtgärder för
- avfall som kommunen ansvarar för,
  - avfall som omfattas av producentansvar och
  - övrigt avfall
- samt
- sammanställning av avfallsmängder,
  - avfallsanläggningar och
  - gamla avfallsupplag.

Del 3. Avfallsplan. Miljöbedömning

Här beskrivs hur den miljöbedömning av planer och program som krävs enligt 6 kapitlet 11 – 18 §§ miljöbalken har genomförts.

En avstämning av avfallsplanen mot nationella miljömål redovisas.

Del 4. Renhållningsordning. Föreskrifter

Här redovisas kommunens renhållningsordning med föreskrifter.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
2	SAMMANFATTNING	2
3	MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING	3
3.1	Avfallsplanens innehåll och syfte	3
3.2	Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen	3
3.3	Miljö kvalitetsmålen	4
3.4	Avfallens hantering i hushåll och verksamheter	6
3.5	Insamling, mellanlagring och transporter	7
3.6	Återvinning och bortskaffande	8
4	SAMRÅD	10
5	UPPFÖLJNING	11

1 INLEDNING

I varje kommun skall det finnas en avfallsplan enligt miljöbalken 15 kap. 11 §. Avfallsplanen skall innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet. Vad planen i övrigt ska innehålla framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter.

Den nu genomförda avfallsplaneringen utgår från styrfaktorer som ny miljölagsstiftning, avfallsskatt, producentansvar, förbud mot deponering av brännbart och organiskt avfall samt skärpta krav på deponier.

Arbetet med att ta fram en ny avfallsplan för Ulricehamn har bedrivits i en arbetsgrupp. Arbetsgruppen har bestått av tjänstemän från serviceförvaltningen, miljö- och samhällsbyggnadskontoret samt Ulricehamns Energi AB.

Kommunstyrelsens AU har fungerat som styrgrupp.

Arbetet har resulterat i föreliggande avfallsplan. Dessutom har en miljöbedömning utförts enligt kraven i miljöbalken samt en ny renhållningsordning utarbetats. I denna rapport, del 3, redovisas den miljöbedömning som har genomförts.

2 SAMMANFATTNING

Ulricehamns kommun har nu arbetat fram en ny avfallsplan med renhållningsordning. En miljöbedömning har också utförts.

Någon mer omfattande miljökonsekvensbeskrivning bedöms inte behövas till denna avfallsplan. Själva syftet med planen är ju också att utveckla avfallshanteringen i kommunen så att en hållbar utveckling främjas. Den miljöpåverkan som programmets genomförande kan antas medföra beskrivs och bedöms därför endast översiktligt liksom rimliga alternativ.

En översiktlig avstämning av den föreslagna avfallsplanen för Ulricehamn mot de nationella miljö kvalitetsmålen har gjorts och redovisas i **tabell 3:1**.

Den helt avgörande faktorn för att uppnå de uppsatta målen är att få människorna där avfallet uppkommer, i hushållen och i verksamheterna, att agera på rätt sätt. En lång rad åtgärder för förbättrad information har föreslagits.

För Ulricehamns del har det bedömts lämpligt att i stället för storskalig behandling av det organiska avfallet fortsätta satsningen på hemkompostering. En viktig pluseffekt är minskade transporter.

Det nationella målet att minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinns genom biologisk behandling kan inte uppnås i Ulricehamn genom att bara satsa på hemkompostering. Fler åtgärder behövs. En förnyad enkätundersökning över omfattningen av hemkompostering kommer också att utföras 2007. Informationsinsatserna för att nå uppsatt mål intensifieras.

Insamling och transporter svarar för en betydande del av avfallskostnaderna samt bidrar till miljöbelastningen. Målet är att bedriva en rationell, effektiv och tillförlitlig avfallshandling med högt ställda miljökrav. Nyttjandegraden av fordonen ses över och effektiviseras kontinuerligt. Vid upphandling av entreprenader ska ställas miljökrav på fordonens motorer och däck. Minskad privat körning med material och avfall eftersträvas.

Ökad hemkompostering är, som nämnts, ett sätt att minska transportarbetet. Materialbolagen ska förmås att utöka hämtningen, så att så boendenära hämtning som möjligt åstadkoms. De större fastighetsägarna ska informeras om förutsättningarna för källsorteringsutrymmen. Att införa ett system där fler fraktioner hämtas vid fastighetsgränsen har övervägts. Det skulle minska privatkörningen, men medföra en stor kostnadsökning. För närvarande är det därför inte aktuellt att införa ett sådant system för Ulricehamn.

Kommunens åtgärder för att bland annat minska transportarbetet är ett viktigt bidrag till minskade utsläpp av koldioxid, flyktiga organiska ämnen och partiklar. Åtgärderna i övrigt leder till en ökad återvinning och därmed god hushållning med resurser.

De anläggningar för återvinning och bortskaffande som anges i planen har bedömts eller kommer att bedömas bättre i samband med prövning enligt miljöbalkens regler om tillstånd och anmälan av miljöfarlig verksamhet och miljöeffekterna tas därför inte upp närmare här.

Kommunen ska vid upphandlingar och avtal om avfallsförbränning, biologisk behandling och deponering ställa höga miljökrav och välja anläggningar med hög återvinningsgrad. Anläggningar nära Ulricehamn ska prioriteras för att minska transporterna.

3 MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

3.1 Avfallsplanens innehåll och syfte

Varje kommun är sedan 1991 skyldig att ha en avfallsplan. Planen ska innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet och därigenom åstadkomma en minskad miljöpåverkan. Åtgärderna syftar till att åstadkomma ett långsiktigt hållbart samhälle.

För miljöaspekten av avfallshanteringen är de nationella miljö kvalitetsmålen utgångspunkten för vad som kan anses som en hållbar avfallshantering.

I Ulricehamn finns en vision kallad ”Vision Växtplats Ulricehamns kommun”. En lokal agenda 21, som ska ligga till grund för miljöarbetet i kommunen antogs år 1997. Den håller på att arbetas om. Det finns också en miljöpolicy för kommunstyrelsens förvaltningar.

Vid utarbetande av de övergripande mål och strategier, som ligger till grund för avfallsplaneringen, har hänsyn tagits till ovan angivna dokument. Även statens syn på avfallsfrågorna har beaktats.

3.2 Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen

Efter samråd med Länsstyrelsen görs bedömningen att en mer omfattande miljökonsekvensbeskrivning inte behövs till denna avfallsplan. Det som styrs av planen och som kan antas leda till betydande miljöpåverkan tas upp och bedöms. Det gäller bland annat följande sakfrågor:

- Begränsad klimatpåverkan genom minskade transporter och utsläpp av koldioxid och metangas.
- Giftfri miljö genom effektiv insamling av farligt avfall.
- God bebyggd miljö genom ökad återvinning och kretslopp.

Det är dock inte rimligt eller ens möjligt att i detta skede kvantifiera miljöeffekterna.

Själva syftet med planen är ju också att utveckla avfallshanteringen i kommunen så att en hållbar utveckling främjas. Den miljöpåverkan som programmets genomförande kan antas medföra beskrivs och bedöms därför endast översiktligt liksom rimliga alternativ.

De anläggningar för avfallshantering som anges i planen har bedömts eller kommer att bedömas bättre i samband med prövning enligt miljöbalkens regler

om tillstånd och anmälan av miljöfarlig verksamhet och miljöeffekterna tas därför inte upp närmare här.

3.3 Miljökvalitetsmålen

Som nämnts har de nationella miljökvalitetsmålen varit utgångspunkten för vad som kan anses som en hållbar avfallshantering.

En översiktlig avstämning av den föreslagna avfallsplanen för Ulricehamn mot de nationella miljökvalitetsmålen redovisas i **tabell 3:1**. För närvarande pågår arbetet med att anpassa de nationella miljökvalitetsmålen till lokal nivå. Några mer konkreta lokala mål finns dock inte ännu. Någon speciell avstämning mot de lokala målen görs därför inte i denna avfallsplan.

I handlingsplanen, del 1, anges för varje föreslagen åtgärd vilket eller vilka mål som främjas med åtgärden ifråga.

Tabell 3:1: Översiktlig avstämning av avfallsplanen mot nationella miljökvalitetsmål och delmål.

Miljökvalitetsmål/delmål (ett relevant urval)	Avstämning, kommentarer
<p>M1. Begränsad klimatpåverkan Frisk luft Bara naturlig försurning</p> <p>Halten av koldioxid och övriga växthusgaser i atmosfären begränsas.</p> <p>Halterna av svaveldioxid, kväveoxid, marknära ozon, flyktiga organiska ämnen och partiklar begränsas.</p> <p>Försurning av sjöar, vattendrag och skogsmark som orsakats av människan ska minska och en återhämtning påbörjas.</p> <p>Utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider minskas.</p>	<p>Användning av brännbart avfall som ersättning för fossila bränslen ger minskade koldioxidutsläpp.</p> <p>Minskad deponering av organiskt material ger minskade metangasutsläpp.</p> <p>Minimering av metangas från befintlig deponi.</p> <p>Strategisk placering av anläggningar för minimering av transportarbetet.</p> <p>Effektivt nyttjande av fordon samt miljökrav på förare och fordon inom renhållningen för minskade utsläpp.</p> <p>Minskad oljeanvändning.</p>
<p>M2. Giftfri miljö</p> <p>Kunskapen och informationen om farliga ämnen ska öka och framställning och användning av farliga ämnen fasas ut eller minskas.</p> <p>Förorenade områden undersöks och åtgärdas.</p> <p>Skadliga dioxiner i livsmedel och exponeringen av kadmium minskas.</p>	<p>Effektiv insamling och omhändertagande av farligt avfall.</p> <p>Ökad tillsyn.</p> <p>Omhändertagande och behandling av förorenade jordmassor.</p> <p>Ökad information.</p>

M3. Skyddande ozonskikt

Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen ska upphöra.

M4. Ingen övergödning Levande sjöar och vattendrag

Halterna av gödande ämnen ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer bevaras.

M5. Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

M6. God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. En långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Den totala mängden genererat avfall skall inte öka och den resurs som avfall utgör skall tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Särskilt gäller att:

-Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall skall minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå.

-Senast år 2010 skall minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.

-Senast år 2010 skall minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.

-Senast år 2010 skall matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.

-Senast år 2015 skall minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark.

Insamling av vitvaror ökar förutsättningarna för säkert omhändertagande av varor som innehåller freon och andra ozonnedbrytande ämnen.

Minskad deponering av organiskt material, minskad lakvattenbildning genom förbättrad tätning samt utökad lokal behandling av lakvatten i bland annat våtmarker ger minskade utsläpp.

Deponin vid Övreskog avslutas och åtgärder vidtas så att den uppfyller de nya kraven.

Återvinning och kretslopp prioriteras.

Förbättrad service för återvinning på flera olika sätt.

Förnyad satsning på hemkompostering.

Insamling och behandling av organiskt avfall från verksamheter med stora mängder sådant avfall.

Ökat samarbete med materialbolagen.

Ökad information.

Städkampanj.

Förbättrad slamkvalitet med målet att öka återföringen till produktiv mark.

Mängden deponerat avfall har redan minskats och kommer att minskas ytterligare så att målet uppnås.

Naturnära rening av lakvattnet.

Deponin vid Övreskog avslutas och sluttäcks enligt de nya kraven. Inert avfall och överskottsmassor utnyttjas

---

3.4 Avfallets hantering i hushåll och verksamheter

Den helt avgörande faktorn för att uppnå de uppsatta målen är att få människorna där avfallet uppkommer, i hushållen och i verksamheterna, att agera på rätt sätt. Faktorer som kan ha betydande miljöpåverkan är följande:

- Användningen av skadliga kemiska produkter.
- Farligt avfall som blandas med annat avfall.
- Bristande källsortering.
- I vilken utsträckning lättnedbrytbart organiskt avfall återförs till kretsloppet.
- I vilken utsträckning brännbart avfall som inte återvinns på annat sätt utnyttjas för energiutvinning.
- Hur hög hygienisk standard kan upprätthållas.

Den viktigaste åtgärden för att förebygga, hindra och motverka påverkan på miljö och hälsa samt främja resurshushållning är att hålla medborgarna förtärande informerade om renhållningsverksamheten och på vilket sätt var och en kan bidra genom bland annat bättre källsortering samt höja kunskapsnivån. En lång rad åtgärder för förbättrad information har föreslagits.

En särskild uppgift som läggs på hushållen är att bedriva hemkompostering. Intresset för detta har gått ner under senare år, sannolikt på grund av minskad information. Den viktiga som används för att främja ökad återvinning har inte räckt till som styrmedel. Alternativa metoder för resursutnyttjande av det organiska avfallet har övervägts. Ett sätt är att separat samla in det organiska avfallet och behandla det i en rötnings- eller komposteringsanläggning. Sådana anläggningar finns i regionen. Tekniken är dock under utveckling och det är också fortfarande högst osäkert i vilken utsträckning man lyckas återföra växtnäringsämnen till kretsloppet. Det finns dock en marknad för gasen som framställs vid rötningsanläggningarna. För Ulricehamns del har det bedömts lämpligt att avvakta utvecklingen i ytterligare några år och i stället för storskalig behandling fortsätta satsningen på hemkompostering. Ökad information med mera ska åter få upp intresset för hemkompostering. En viktig pluseffekt är minskade transporter.

Målet att 50 % av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling har redan uppnåtts i Ulricehamn. Det nationella målet att minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinns genom biologisk behandling kan dock inte uppnås i Ulricehamn genom att bara satsa på hemkompostering. Fler åtgärder behövs. En förnyad enkätundersökning över omfattningen av hemkompostering kommer också att utföras 2009. Informationsinsatserna för att nå uppsatt mål intensifieras.

En tillsynsplan för Ulricehamns kommun som även innefattar avfallsfrågorna har nyligen arbetats fram. Den kommer fortsättningsvis att revideras årligen.

Om ökade och återkommande informationsinsatser inte genomförs (**0-alternativ**) kommer intresset för källsortering och hemkompostering att minska. Om dessutom separat insamling av det organiska avfallet från affärer, restauranger, storhushåll inte kommer till stånd, hamnar Ulricehamn långt från det nationella målet när det gäller matavfallet.

3.5 Insamling, mellanlagring och transporter

Insamling och transporter svarar för en betydande del av avfallskostnaderna samt bidrar till miljöbelastningen genom utsläpp från fordon, trafikbelastning, vägslitage, lukt och buller.

Målet är att bedriva en rationell, effektiv och tillförlitlig avfallshantering med högt ställda miljökrav.

Insamlings- och transportsystemen måste anpassas till nya krav på källsortering och behandling av avfallet. Det är också viktigt att erbjuda en behovs- och kundanpassad renhållningsservice. Nyttjandegraden av fordonen ses över och effektiviseras kontinuerligt. Vid upphandling av entreprenader ska ställas miljökrav på fordonens motorer och däck.

En betydande del av avfallstransporterna utförs av hushållen själva. De kör sitt utsorterade avfall till återvinningscentralen, återvinningsstationer eller de särskilda uppsamlingsplatserna för grovavfall med mera. Minskad privat körning med material och avfall bör eftersträvas.

Ökad hemkompostering är ett sätt att minska transportarbetet. Materialbolagen ska förmås att utöka hämtningen, så att så boendenära hämtning som möjligt åstadkoms. De större fastighetsägarna ska informeras om förutsättningarna för källsorteringsutrymmen. Boendenära hämtning underlättar för rörelsehindrade och icke bilburna.

Hittills har kommunen tagit betalt för att lämna avfall vid återvinningscentralen, bland annat för att få avfallslämnaren att komma färre gånger och då ha med sig mer avfall. För att slippa den omfattande pengahanteringen övervägs att slopa avgiften och i stället införa någon form av kort. Detta för att få samma effekt som med avgiften, nämligen färre besök och mer avfall varje gång.

Att införa ett system där fler fraktioner hämtas vid fastighetsgränsen har övervägts. Det skulle minska privatkörningen, men medföra en stor kostnadsökning. För närvarande är det därför inte aktuellt att införa ett sådant

system för Ulricehamn. En enkät om hushållens inställning kommer dock att genomföras och fastighetsnära hämtning kan bli aktuellt längre fram.

Inom Övreskog eller på annat håll i kommunen tillskapas lagerutrymmen för avfall som ska återvinnas eller bortskaffas, så att rationell fortsatt hantering och transport åstadkoms.

Kommunens åtgärder för att bland annat minska transportarbetet är ett litet men viktigt bidrag till minskade utsläpp av koldioxid, flyktiga organiska ämnen och partiklar. Åtgärderna i övrigt leder till en ökad återvinning och därmed god hushållning med resurser.

Om föreslagna åtgärder inte genomförs (**0-alternativet**) kommer miljöbelastningen genom utsläpp från fordon, trafikbelastning, vägslitage, lukt och buller att öka eller ligga kvar på ungefär samma nivå som idag. Om ingenting görs finns risk för att resursutnyttjandet minskar.

3.6 Återvinning och bortskaffande

De anläggningar för återvinning och bortskaffande som anges i planen har, som ovan nämnts, bedömts eller kommer att bedömas bättre i samband med prövning enligt miljöbalkens regler om tillstånd och anmälan av miljöfarlig verksamhet och miljöeffekterna tas därför inte upp närmare här.

Omfattande återvinningsverksamhet samt lagring och omlastning bedrivs inom kommunens avfallsanläggning Övreskog. Viss komplettering av denna verksamhet har föreslagits för främst sådant som innefattas i det kommunala renhållningsansvaret.

Kommunen ser positivt på att aktörer och entreprenörer som verkar för återvinning och kretsloppsanpassning är verksamma inom kommunen. Det är bra om det utvecklas en livskraftig lokal marknad. Bland annat minskas transportarbetet.

Det finns många stora avfallsbehandlingsanläggningar inom regionen som rimligen också bör kunna räcka till för Ulricehamns behov av avfallsförbränning, biologisk behandling och deponering.

Kommunen ska vid upphandlingar och avtal om avfallsförbränning sträva efter att välja anläggningar med hög verkningsgrad och elproduktion. Anläggningar nära Ulricehamn ska prioriteras för att minska transporter.

Kommunen kommer att följa utvecklingen av storskalig biologisk behandling och när tiden är mogen utreda förutsättningarna för kompletterande insamling av organiskt avfall. Av stor vikt är att de produkter som framställs vid behandlingen återanvänds i kretsloppet. Tills vidare prioriteras hemkompostering.

Kommunen ska vid upphandlingar och avtal om deponering prioritera anläggningar nära Ulricehamn för att minska transporter. Deponierna ska självklart uppfylla högt ställda miljökrav.

Som nämnts har de anläggningar för återvinning och bortskaffande som anges i planen bedömts eller kommer att bedömas i samband med prövning enligt miljöbalkens regler om tillstånd och anmälan av miljöfarlig verksamhet. Miljöeffekterna tas därför inte upp närmare här.

4 SAMRÅD

Samråd har genomförts med Länsstyrelsen i Västra Götaland angående miljöbedömningen.

Samråd har också genomförts genom att de som har intresse av frågan genom annons i lokaltidningen har erbjudits att ta del av förslaget och komma in med synpunkter.

Miljöbedömningen har tillsammans med förslaget till renhållningsordning innefattande föreskrifter och avfallsplan dessutom funnits tillgängligt på kommunens hemsida.

Länsstyrelsen anser att en mer omfattande miljökonsekvensbeskrivning inte behövs till avfallsplanen. Man anser också att avfallsplanen med bilagor i stort täcker in vad som kan begäras. De synpunkter som länsstyrelsen framfört på innehållet har i görligaste mån beaktats i arbetet med avfallsplanen.

Synpunkter har också framförts från bostadsrättsföreningen Tre Stenbock, som vill ha en bättre service vid mottagning av plast och plåtburkar vid Övreskogs avfallsanläggning. I avfallsplanen föreslås bland annat att tillgänglighet och lämplig lokalisering av återvinningsstationer utreds i samarbete med stora fastighetsägare.

När renhållningsordningen med föreskrifter och avfallsplan samt miljöbedömningen har antagits publiceras dokumenten på kommunens hemsida. De som deltagit i samrådsprocessen underrättas om detta.

5 UPPFÖLJNING

Serviceförvaltningen ska en gång per år gå igenom handlingsplanen (del 1 kapitel 5) och följa upp åtgärderna. Man ska också samråda med Miljö- och samhällsbyggnadskontoret om tillsynserfarenheterna.

En skriftlig sammanställning av resultatet av uppföljningen samt erfarenheterna av planens genomförande med tanke på miljöeffekterna skickas till kommunstyrelsen. Eventuella revideringar av handlingsplanen ska beslutas av kommunstyrelsen.